مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان/ دوره چهاردهم/ زمستان ۱۳۸۸/ ۴۹-۴۰

بررسی عوامل مؤثر در رضامندی زناشویی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج

عطا شاکریان

مربی، گروه مشاوره، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، سنندج، ایران (مؤلف مسؤول) تلفن: ۰۸۷۱ -۳۲۸۹۴۱۳ shakerian1345@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: یکی از زمینه‌های مهم سازگاری در زندگی انسان موضوع ازدواج و رضامندی زناشویی است. رضامندی زناشویی حالتی است که طی آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و با هم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند. هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل مؤثر در رضامندی زناشویی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سنندج است.

روش بررسی: نوع مطالعه توصیفی- تحلیلی و جامعه آماری شامل ۲۴۰ نفر از دانشجویان متأهل این دانشگاه بودند که به صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون رضامندی زناشویی (M.S.I) Marital Satisfaction Inventory و پرسش‌نامه محقق ساخته جمع‌آوری و از آزمون‌های آماری رگرسیون و آنالیز واریانس برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج بدست‌آمده نشانگر پیش‌بینی رضامندی زناشویی توسط متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنس، تحصیلات، شغل و تعداد فرزندان) است. نتایج دیگر پژوهش حاکی از آن است که با افزایش سن، رضامندی زناشویی کاهش می‌یابد و ارتباط معنی‌داری بین سالهای تأهل با مؤلفه‌های جاذبه ـ تفاهم ـ نگرش و سرمایه‌گذاری با رضامندی زناشویی وجود دارد.

نتیجه‌گیری: متغیرهای جمعیت شناختی پیش‌بینی کننده رضامندی زناشویی در دانشجویان است.

کلید واژه‌ها: رضامندی‌زناشویی، جمعیت شناختی، دانشجویان

وصول مقاله: ۸۸/۸/۹ اصلاحیه نهایی: ۸۸/۱۱/۷ پذیرش مقاله: ۸۸/۱۲/۴

مقدمه

ازدواج به عنوان مهم‌ترین و اساسی‌ترین رابطه بشری توصیف شده است. زیرا ساختاری اولیه برای بنا نهادن رابطه خانوادگی و تربیت کردن نسل آینده را فراهم می‌سازد (۱). یکی از جوانب بسیار مهم نظام زناشوئی، رضایتی است که همسران در ازدواج تجربه می‌کنند (۲). آمار طلاق بعنوان شاخص‌ترین آشفتگی زناشویی (۳) و نشانگر آن است که رضایت زناشویی به آسانی قابل دستیابی نیست (۴). اساساً سازگاری روانشناختی و رضامندی از زندگی دارای ابعاد پیچیده‌ای است. یکی از زمینه‌های مهم سازگاری در زندگی انسان موضوع ازدواج و رضامندی زناشویی است، بدان حد که ازدواج موفق و رضامندانه مستلزم سطح پایدار سازگاری از جانب زوجین می‌باشند. ازدواج به مثابه نوعی رویدادگذار در چرخه زندگی[1] محسوب می‌شود و همسر شدن یکی از پیچیده‌ترین و مشکل‌ترین گذارهای چرخه زندگی است (۵). رضامندی زناشویی یکی از مهم‌ترین تعیین کننده‌های عملکرد سالم نهاد خانواده می‌باشد (۶). رضامندی زناشویی حالتی است

1. Life cycle.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

که طی آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و با هم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند (۷). الیس، رضامندی زناشویی را در احساس عینی خشنودی، رضایت، لذت زن و شوهر از تمامی روابط خود تعریف می‌کند. اگر چه ازدواج از جانب زوجین با کم‌ترین پیچیدگی و بیش‌ترین لذت درک می‌شود اما این رویداد هم‌چنان از ظرفیت فشارزا[1] بودن برخوردار است (۸). پژوهشگران بر این نکته تأکید دارند که کیفیت و وضعیت ازدواج تلویحات بسیاری درباره نقش‌های والدینی، بهداشت روانی و جسمی و رضایت شغلی به همراه دارد (۹). از سوی دیگر، یک ازدواج رضامندانه زمینه‌ساز فضای مناسبی جهت تلاقی و تبادل احساسات و عواطف مثبت بین زوجین است. از اینرو توانایی درک و پذیرش افکار، احساسات و عواطف یکدیگر در زندگی زناشویی با احساس رضامندی بیشتری همراه است (۱۰). تحقیقات نشان می‌دهند که شیوه ارتباطی بر حل موفقیت‌آمیز تعارضات زوج تأثیر زیادی دارد و بین سازگاری اجتماعی و سازگاری زناشوئی ارتباط مثبت و قوی وجود دارد. به علاوه، هماهنگی ارزش‌ها با سطح رضایت زناشوئی زوجین ارتباطی مثبت دارد. زوج‌هایی که به آسانی افکار و احساسات خود را با یکدیگر در میان می‌گذارند و به پذیرش و درک احساسات یکدیگر قادر هستند، رضایت زناشوئی بیشتری دارند. زن و شوهرهایی که توانایی برقراری ارتباط مناسب را دارا هستند روابط زناشوئی رضایتمندانه‌تری دارند (۱۱). تحقیقات متعدد نشان داده‌اند تعامل زن و شوهر در ایجاد نگرش منفی و وقوع طلاق یا جدایی متغیر پیش‌بینی کنندهٔ قوی است و آموزش مهارت‌های ارتباطی و زناشویی برای کسب رضایت زناشویی مؤثر است (۱۲).

محققان دیگر اذعان دارند که زوج‌های راضی در مقایسه با زوج‌های ناراضی از راه کارهای بهتر حل مسأله در زندگی خود استفاده می‌کنند و تأثیر این مطلب در رضامندی زناشویی آن‌ها خود را نشان می‌دهد (۱۴و۱۳). مطالعات دیگر نشان می‌دهند که رضامندی زناشویی به سازگاری کلی فرد کمک می‌کنند؛ یعنی همسرانی که از سازگاری زناشویی بالایی برخوردارند، عزت نفس بیش‌تری دارند و در روابط اجتماعی سازگارترند. سازگاری زناشویی نتیجه‌ی فرآیند زناشویی و شامل عواملی مانند ابراز محبت و عشق همسران، احترام متقابل، روابط جنسی، تشابه نگرش، و چگونگی ارتباط و حل مسئله است (۱۵).

عوامل متعددی رضامندی زناشویی زوجین را تحت تأثیر قرار می‌دهند که از آن جمله می‌توان به رضایت از خلق و خوی همسر (۱۶) اعتماد، وفاداری و عشق (۱۷) و درآمد و اشتغال همسر (۱۸) اشاره کرد. نیومن[2] و نیومن به نقل از کار (۱۹)، سطح تحصیلات بالا و نیز موقعیت اقصادی و اجتماعی بالا را از عوامل مؤثر در رضایت زناشویی می‌داند. پژوهش بنی‌جمال و همکاران (۲۰) نیز نشانگر آن بود که رابطه معنی‌داری بین میزان تحصیلات و موفقیت در زندگی، هم در شوهران و هم در همسران وجود دارد. گرین[3] در بررسی خود نشان داد که همبستگی معنی‌داری میان رضایت هر یک از همسران با سن آنها، تحصیلات و درآمد خانواده وجود دارد. تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که احترام متقابل، همخوانی باورهای زوج، سن ازدواج، مدت زمان زندگی مشترک، و تعداد فرزندان در رضایت‌مندی مؤثر است (۲۵-۲۱). فاورز[4] در بررسی رضامندی زناشویی مشاهده کرد که

1. Stressor.

2. Neman.
3. Green.
4. Fowers, B. T.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

مردان بیش از زنان، ازدواج خود را با توجه به شاخص‌های مالی، والدین، خانواده، دوستان و شخصیت همسر خود مثبت‌تر گزارش کرده‌اند. پژوهش‌های فورست و هیتون، دی‌پائولو، اشتوتزر وفرای (۲۸-۲۶)، نشانگر آن است که سازگاری زناشویی بالا منجر به بهزیستی روانی در همسران می‌شود. پژوهش‌های دیک‌سون (۲۹)، کرو (۳۰)، اپت و یانگ[1]، به نقل از لتزنیگر و گوردون، (۱۱) نشان می‌دهند که رضایت جنسی،کیفیت پیوند جنسی میان زن و شوهر و ابراز محبت باعث بالا رفتن رضامندی زناشویی و عامل تعیین کنندهٔ رضایت زناشویی است. در پژوهش دیگری جلیلی (۳۱) نشان داده است که طول سال‌های ازدواج بر همکاری شوهر در خانه و میزان ابراز محبت وی به همسر تأثیر دارد که این امر خود رضامندی زناشویی را در پی دارد. همچنین میزان تحصیلات همسران و شمار فرزندان نیز در رضامندی زناشویی مؤثر دانسته شده است. از فشارهای مستمر اقتصادی نیز به عنوان عاملی مؤثر بر روابط زن و شوهر یاد شده است (۳۲). بطور کلی نتایج پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد که شباهت بین همسران در ابعادی نظیر وضعیت اجتماعی، اقتصادی، زمینه تحصیلی و آموزشی، سن، قومیت، مذهب، جذابیت جسمانی، هوش، نگرش‌ها و ارزش‌ها سطوح بالاتری از رضایت زناشویی و احتمال کمتری از طلاق را پیش بینی می‌کند (۳۳).

این پژوهش با هدف بررسی عوامل مؤثر در رضامندی زناشویی در دانشجویان وآزمون ارتباط بین متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنس، تحصیلات، شغل تعداد فرزندان، مدت تأهل) با رضامندی زناشویی و مقوله‌های آن انجام شده است.

1. Apt. C.

روش بررسی

نوع مطالعه توصیفی ـ تحلیلی است. که رابطه بین متغیرهای جمعیت شناختی با میزان رضامندی زناشویی بررسی شد. جامعه آماری شامل دانشجویان مقطع کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد که در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۹-۸۸ به تحصیل اشتغال داشته‌اند که تعداد آنان ۱۲۰۰۰ نفر است، می باشد.

حجم نمونه ۲۴۰ نفر از دانشجویان زن و مرد متأهل که با استفاده از فرمول کوکران بدست آمده است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش روش تصادفی دو مرحله ای بود که ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای سه دانشکده فنی‌مهندسی، علوم پایه و علوم انسانی از میان ۵ دانشکده مصوب انتخاب که پس از شناسایی دانشجویان متأهل با استفاده از روش نمونه‌گیری ساده تعداد ۲۴۰ نفر از آنها انتخاب شدند. علت استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی دو مرحله‌ای این است که در ابتدا لیست دانشجویان متأهل به صورت کامل در اختیار نبوده و به همین دلیل ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای سه دانشکده انتخاب شدند تا نمونه محدود گردد. سپس در هر دانشکده بر اساس لیست دانشجویان، متأهلین شناسایی و ۲۴۰ نفر به صورت روش نمونه‌گیری تصادفی بدون جایگزینی انتخاب شدند. از آزمون‌های آماری رگرسیون و آنالیز واریانس برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. ابزار به کار برده شده در این پژوهش پرسشنامه رضامندی زناشویی (دارای ۴۹ ماده بسته و چهارگزینه‌ای) که این پرسشنامه در چهار مقوله جاذبه[2] (۱۳ ماده)، تفاهم[3] (۱۲ ماده)، نگرش[4] (۱۲ماده)،

2. Attraction.
3. Rapport.
4. Attitude.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

سرمایه‌گذاری[1] (۱۲ ماده)، تنظیم شده است (صالحی فدردی، ۱۳۷۸) که به منظور درک بهتر متغیرهای مهم آن تعریف می‌شوند:

جاذبه: جاذبه عبارت است از جنبه‌ای از یک شیء، فعالیت یا شخص که برانگیزاننده پاسخ‌های نزدیکی در دیگران باشد، تمایلی برای نزدیک شدن به یک شیء، فعالیت یا شخص. در این پرسشنامه جاذبه‌های بدنی و جنسی انسان مد نظر قرار گرفته است.

تفاهم: «ارتباطی مبنی بر پذیرش دو سویه، راحت و بدون تنش و دغدغه خاطر که بین دو نفر برقرار می‌شود».

طرز تلقی: «نوعی سوگیری عاطفی درونی که عمل یک فرد را تبیین می‌کند. در اصل این تعریف در برگیرنده قصد و نیت فرد می‌باشد».

سرمایه گذاری: منظور از این عبارت آن است که «هر یک از زوج‌ها برای بهتر ساختن رابطه و نیز خوشایندی طرف مقابل، کارهایی را انجام می‌دهند و یا از انجام آن خودداری می‌کنند». به بیان دیگر، «مقابله به مثل کردن، هنگامی که رفتار طرف مقابل پاداش دهنده است و خودداری از انجام عمل متقابل، هنگامی که رفتار وی پاداش دهنده نیست».

اعتبار پرسشنامه، از طریق روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفاکرونباخ تعیین شد. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده برای هر یک از مقیاس‌ها و کل پرسشنامه عبارت است از: جاذبه، ۰/۸۱؛ تفاهم، ۰/۶۴؛ طرز تلقی، ۰/۸۶؛ سرمایه‌گذاری، ۰/۷۸؛ کل پرسشنامه، ۰/۹۲. برای پی بردن به روایی پرسشنامه، روایی سازه به کار گرفته شد. در این پژوهش برای بررسی روایی پرسشنامه از همبستگی بین خرده مقیاسها استفاده شد حداقل ضریب همبستگی بین چهار مقوله پرسشنامه ۰/۵۳ است که حاکی از آن است که این پرسشنامه دارای روایی نسبتاً خوبی است.

یافته‌ها

در بررسی رابطه بین متغیرهای سن، جنس، تحصیلات، شغل و تعداد فرزندان بعنوان متغیرهای پیش‌بینی با رضامندی زناشویی بعنوان متغیر ملاک، با استفاده از رگرسیون همزمان نتایج حاکی از آن است که این متغیرها در سطح $p<۰/۰۱$ و ($F=۶/۶۰۴$) پیش‌بینی‌کننده رضامندی زناشویی در دانشجویان است و نتایج بدست آمده از ضرائب رگرسیون هر ۵ متغیر نشانگر آن است که متغیرهای سن و تعداد فرزندان میتوانند واریانس متغیر رضامندی زناشویی را بصورت معنی‌دار تبیین کنند (جدول۱). نتایج توصیفی پژوهش در گروه های سنی شرکت کننده در آزمون در مقوله‌های مورد سنجش جاذبه، تفاهم، طرز تلقی، سرمایه‌گذاری و رضامندی زناشویی نشانگر آن است که میانگین دانشجویان در گروه سنی ۲۴-۲۰ ساله بیشتر از میانگین سایر گروه‌ها است. نتایج آزمون فرض رابطه بین سن و رضامندی زناشویی دانشجویان و مقوله‌های مورد سنجش زناشویی نشانگر آن است که بین سنین مختلف در میزان جاذبه، تفاهم، طرز تلقی، و رضامندی زناشویی تفاوت معنی‌دار وجود دارد (جدول ۲). نتایج توصیفی دیگر پژوهش حاکی از آن است که در گروه دانشجویان متأهل با فاصله زمانی ۵-۲ سال تأهل، مقوله جاذبه دارای میانگین بیشتری است و در مقوله‌های تفاهم، طرز تلقی، سرمایه‌گذاری و رضامندی کلی میانگین بیشتری در گروه مزدوجین دانشجو در فاصله زمانی کمتر از ۲ سال تأهل دیده شد.

1. Investment.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

جدول ۱: ضرایب معادله پیش‌بینی رضامندی زناشویی با استفاده از متغیرهای جمعیت شناختی

مدل	ضرایب B	خطای استاندارد	ضرایب استاندارد بتا	t	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۱۴۹/۲۳۳	۱۲/۵۳۳	-	۱۱/۹۰۵	۰/۰۰۰
سن	-۳/۶۸۷	۱/۸۴۴	-۰/۱۴۷	-۲/۰۰۰	۰/۰۴۷
جنس	۱/۵۶۸	۲/۶۰۰	۰/۰۴۳	۰/۶۰۳	۰/۵۴۷
تحصیلات	۲/۸۸۳	۳/۳۹۳	۰/۰۵۳	۰/۸۴۹	۰/۳۹۶
شغل	۱/۷۱۳	۳/۱۵۳	۰/۰۴۰	۰/۵۴۳	۰/۵۸۷
تعداد فرزندان	۲/۶۳۴	۰/۷۷۳	۰/۰۲۴۷	۳/۴۰۸	۰/۰۰۱

جدول ۲: نتایج تحلیل واریانس بین گروه‌های مختلف از لحاظ سنین بر رضامندی زناشویی و مقوله‌های آن

شاخص‌ها / مقیاس	منبع واریانس‌ها	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
جاذبه	بین گروه‌ها	۷۸۹/۱۸۲	۲	۳۹۴/۵۹۱	۱۳/۲۵۵	۰/۰۰۰
	درون گروه‌ها	۷۰۵۵/۲۱۴	۲۳۷	۲۹/۷۶۹		
	کل	۷۸۴۴/۳۹۶	۲۳۹			
تفاهم	بین گروه‌ها	۲۷۶/۵۶۸	۲	۱۳۸/۲۸۴	۸/۸۶۲	۰/۰۰۰
	درون گروه‌ها	۳۶۹۸/۰۳۲	۲۳۷	۱۵/۶۰۴		
	کل	۳۹۷۴/۶۰۰	۲۳۹			
سرمایه‌گذاری	بین گروه‌ها	۲۰۵/۶۶۸	۲	۱۱۰/۸۳۴	۲/۷۹۹	۰/۰۶۳
	درون گروه‌ها	۸۷۰۵/۷۳۲	۲۳۷	۳۶/۷۳۳		
	کل	۸۹۱۱/۴۰۰	۲۳۹			
طرز تلقی	بین گروه‌ها	۴۴۵/۱۰۶	۲	۲۲۲/۵۵۳	۵/۱۵۸	۰/۰۰۶
	درون گروه‌ها	۱۰۲۲۵/۴۹	۲۳۷	۴۳/۱۴۶		
	کل	۱۰۶۷۰/۶۰	۲۳۹			
رضامندی (کل پرسشنامه)	بین گروه‌ها	۶۱۱۴/۸۳۳	۲	۳۰۵۷/۴۱۶	۹/۸۴۲	×××
	درون گروه‌ها	۷۳۶۲۶/۶۶	۲۳۷	۳۱۰/۶۶۱		
	کل	۷۹۷۴۱/۵	۲۳۹			

جدول ۳: نتایج تحلیل واریانس بین گروه‌ها از لحاظ مدت تأهل بر رضامندی زناشویی و مقوله‌های آن

شاخص‌ها / مقیاس	منبع واریانس‌ها	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
جاذبه	بین گروه‌ها	۱۰۸۲/۱۴۵	۲	۵۴۱/۰۷۳	۱۸/۹۶۳	۰/۰۰۰
	درون گروه‌ها	۶۷۶۲/۲۵۱	۲۳۷	۲۸/۵۳۳		
	کل	۷۸۴۴/۳۹۶	۲۳۹			
تفاهم	بین گروه‌ها	۴۳۸/۰۷۰	۲	۲۱۹/۰۳۵	۱۴/۶۷۹	۰/۰۰۰
	درون گروه‌ها	۳۵۳۶/۵۳۰	۲۳۷	۱۴/۹۲۲		
	کل	۳۹۷۴/۶۰۰	۲۳۹			
طرز تلقی	بین گروه‌ها	۴۱۹/۹۰۰	۲	۲۰۹/۹۵۰	۴/۸۵۴	۰/۰۰۹
	درون گروه‌ها	۱۰۲۵۰/۷۰	۲۳۷	۴۳/۲۵۲		
	کل	۱۰۶۷۰/۶۰	۲۳۹			
سرمایه	بین گروه‌ها	۲۵۴/۹۶۰	۲	۱۲۷/۴۸۰	۳/۴۹۰	۰/۰۳۲
	درون گروه‌ها	۸۶۵۶/۴۴۰	۲۳۷	۳۶/۵۲۵		
	کل	۸۹۱۱/۴۰۰	۲۳۹			
رضامندی (کل پرسشنامه)	بین گروه‌ها	۷۷۹۶/۳۸۸	۲	۳۸۹۸/۱۹۴	۱۲/۸۴۱	۰/۰۰۰
	درون گروه‌ها	۷۱۹۴۵/۱۱	۲۳۷	۳۰۳/۵۶۶		
	کل	۷۹۷۴۱/۵۰	۲۳۹			

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

نتایج آزمون فرض گروه‌های مختلف از لحاظ مدت تأهل نشانگر آن است که بین گروه‌های مختلف از لحاظ مدت تأهل در هر ۵ مقوله تفاوت معنی‌داری وجود دارد (جدول۳).

بحث

نتایج بدست‌آمده از تحلیل داده‌های این پژوهش نشان داد که متغیرهای جمعیت شناختی مانند سن، جنس، تحصیلات، شغل و تعداد فرزندان می‌توانند پیش‌بینی کننده رضامندی زناشویی با ۱۰٪ واریانس باشد. این یافته با مطالعات شیوتا ولونسون (۳۳)، حافظ شعرباف (۳۴)، هالفور، ساندرز و بهرنس (۳۵)، میراحمدی‌زاده (۲۲)، زمانی‌منفرد (۳۶)، گرین، جلیلی (۳۱)، شفیعی کندجانی (۳۷) هماهنگی دارد، که در این میان، متغیرهای تعداد فرزندان و سن بصورت معنی‌داری در سطح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ تبیین کننده رابطه با رضامندی زناشویی است. در خصوص ارتباط تعداد فرزندان با رضامندی زناشویی مطالعات انجام شده، برای مثال حافظ شعرباف، گرین (۳۴) تاییدکننده نتایج این پژوهش مبنی بر وجود فرزندان و ارتباط آن با رضامندی زناشویی است. این نکته می‌تواند مؤید آن باشد که زن زمانی خود را کامل می‌پندارد که قدرت باروری داشته و بچه‌دار شود و توانایی موفقیت زیستی، روانی و اجتماعی خود را تا حدود زیادی تابع توانایی خود در به دنیا آوردن فرزند می‌داند (۳۸)، و زمانی که زوجین از بدست آوردن محصول مهم زندگی مشترکشان محروم باشد، نه تنها مفهوم زندگی خود، بلکه مفهوم روابط بینابین آنان نیز زیر سؤال می‌رود (۳۹). مطالعات متعددی حاکی از آن است که ناباروری موجب پیدایش طیف وسیعی از مشکلات روحی از جمله اضطراب، افسردگی، سرخوردگی، انزوا طلبی، کاهش اعتماد به نفس، نارضایتی، ترس از تنهایی، احساس گناه و شرمساری، بی‌هویتی شخصی و جنسی، فقدان کنترل شخصی، کاهش سلامت روان، مشکلات جنسی و زناشویی می‌شود (۴۲-۴۰).

در خصوص سن و ارتباط آن با رضامندی زناشویی نتایج پژوهش حاکی از آن است که هرچه سن بالاتر می‌رود رضامندی زناشویی کمتر می‌شود. این یافته پژوهشی با مطالعات انجام شده هیل، پیپلو، هتسون، وان جلیستی، نولر، فینی، رروف به نقل از هالفورد، ساندرز و بهرنس (۳۵)، مبنی بر این که زوجین رضامندی زناشویی بالایی را در اوایل زندگیشان گزارش می‌دهند، هماهنگی دارد. نتایج پژوهش در تحلیل واریانس گروههای مختلف سنی نشانگر آن است که بین سنین مختلف بجز در مقوله سرمایه‌گذاری در سایر مقوله‌ها (جاذبه، تفاهم، طرز تلقی و رضامندی کلی) با رضایت زناشویی تفاوت معنی‌دار وجود دارد. در خصوص مقوله جاذبه می‌توان بر این نکته تأکید نمود که اگر جاذبه را در ارتباط زناشویی بعنوان جاذبه‌های بدنی و جنسی در نظر گرفته شود گلدان، به نقل از دوکس برگرفته از صالحی فدردی (۷). نتایج بسیاری از مطالعات انجام شده از جمله بلومشتاین و شوارتز، وپرلمن و آلرامسون، به نقل از دوکس (۷)، دیکسون؛ ایپ، یانگ، به نقل از لیتزینگر وگوردون (۱۱)، کرو (۳۰)، بنی‌اسدی (۴۳)، تاکید بر رضایت جنسی و اهمیت آن در پایداری ازدواج را دارد و می‌توان گفت که رابطه فعال جنسی منبع مهمی از رضایت خاطر است و رضایت از روابط جنسی ارتباط عمده‌ای با رضامندی زناشویی دارد. در خصوص رابطه مقوله تفاهم در گروههای سنی مختلف با رضامندی زناشویی یافته‌ها در سطح ۰/۰۱ رابطه معنی‌دار را نشان

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

می‌دهد. تفاهم بعنوان ارتباطی مبتنی بر پذیرفتن دوسویه، راحت، بدون تنش و دغدغه خاطر که بین دو نفر برقرار می‌شود. کمیت و کیفیت ارتباط بین زن و شوهر موضوعی است که در تحقیقات بسیاری مورد بررسی قرار گرفته است، برای مثال (دیل، رسنیک، میچالکویک) ۱۹۸۹، گریفیت، اسپانیرولوئیس به نقل از لیتزینگر وگوردون (۱۱)، گریف (۶)، اسکات (۴۴)، این محققان بر این نکته تأکید دارند که کیفیت رابطه همسری نیرومندترین پیش‌بینی‌کننده رضامندی زناشویی است و توافق افراد بر سر مسائل زناشویی و ابراز محبت باعث می‌شود فرد، رضامندی و شادکامی بیشتری در روابط زناشویی داشته باشد. نتایج این جنبه از پژوهش نشانگر آن است هر قدر همسران در اظهار احساسات خود، بیان مشکلات، باور یکدیگر و پاسخ مناسب به خواسته‌های یکدیگر، صمیمانه‌تر وگشاده‌روتر نسبت به هم باشند، ارتباط آنها قوی‌تر و در نتیجه میزان رضایت زناشویی بیشتر خواهد بود. در بررسی ارتباط مقوله طرز تلقی (نگرش) با رضامندی زناشویی نتایج نشانگر ارتباط معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ در گروه‌های سنی ۲۴-۲۰ ساله و ۳۰-۲۵ ساله وجود دارد. نگرش نوعی سوگیری عاطفی درونی که عمل یک فرد را تبیین می‌کند که در برگیرنده قصد و نیت فرد می‌باشد. در ازدواج اگر باورها، احساسات و ارزشیابی‌های خوبی بین زوجین وجود داشته باشد ارتباط تنگاتنگی بوجود می‌آید و رفتارها به گونه‌ای مثبت شکل خواهد گرفت، از اینرو یکی از عوامل مؤثر در ازدواجهای موفق داشتن دیدی مثبت نسبت به همسر است. اسپانیر ولوئیس[1] به نقل از لیتزینگر وگوردون (۱۱)، معتقدند که ارتباط مثبت، توافق افراد بر سر مسائل زناشویی، ابراز محبت باعث می‌شود فرد، رضامندی و شادکامی بیشتری در روابط زناشویی خود داشته باشند. نتایج این پژوهش معطوف به این نکته است که برای دانشجویان متأهل داشتن دید مثبت نسبت به همسر و توافق بر سر مسائل زناشویی در سالهای اول زندگی اهمیت دارد و رضامندی آنها را بالا می‌برد. نتایج آزمون در خصوص ارتباط مدت تأهل با رضامندی زناشویی نشانگر آن است که بین گروه‌های مختلف از لحاظ مدت تأهل در مقوله‌های جاذبه، تفاهم، طرز تلقی، سرمایه‌گذاری و رضامندی کلی با رضایت زناشویی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنان که اشاره شد یافته‌های این پژوهش حاکی از آن بود که در سالهای اول زندگی جاذبه‌های بدنی و جنسی در رضامندی زناشویی مد نظر زوجین قرار دارد و منبع رضامندی است که این یافته با نتایج مطالعات متعدد از جمله دیکسون (۲۹)، بنی‌اسدی (۴۳) لیتزینگر و گوردون (۱۱) همخوانی داشت. نتایج پژوهش این جنبه را برجسته می‌کند که هر چه سالهای ازدواج سپری می‌شود توجه و نیاز زوجین به مقوله تفاهم به معنی پذیرش دو سویه و بدون تنش و کمیت و کیفیت ارتباط جلب می‌شود و رفتارها، علایق و احساسات جنسی به تنهایی نمی‌تواند با رضامندی زناشویی ارتباط پیدا کند. در مقوله‌های طرز تلقی و سرمایه‌گذاری تاکید بر گذشت، قدردانی و احترام متقابل و توافق بر سر مسائل زناشویی است. نتایج این پژوهش نشانگر آن است که این جنبه از رضامندی زناشویی در دوره‌های مختلف تأهل دانشجویان می‌تواند رضامندی را ایجاد نماید.

نتیجه‌گیری

به طور کلی، یافته‌های این پژوهش اهمیت اقدامات پیشگری را در قالب برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای

1. spanier, G & lewis, R

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

نشان می‌دهد. نکته مهم آن که این آموزش‌ها باید در کلیه سطوح و در پیش و پس از ازدواج صورت پذیرد، حتی در مراحلی که هنوز اقدامی برای ازدواج صورت نپذیرفته است. هم اکنون در برخی کشورها داوطلبان ازدواج باید گواهی مبنی بر شرکت در کلاس‌های مربوط به روابط زناشویی (مشتمل بر ابعاد مختلف اجتماعی و روان‌شناختی) را ارائه دهند. در کشور ما نیز چنین کلاس‌هایی، اما نه در سطحی مطلوب، برگزار می‌شود. این کلاس‌ها بسیار کوتاه مدت و محتوای مطالب ارائه شده، مهارت‌های ارتباطی زوج‌ها را افزایش نمی‌دهد. برای دست‌یابی به نمایه‌ئی روشن‌تر از رضامندی و وضعیت زناشوئی و مردان ایرانی، به بررسی‌های بیش‌تری در این باره نیاز داریم. اما به هر رو، یافته‌های این پژوهش را می‌توان در برنامه‌های آموزشی رسانه‌های گروهی به کار گرفت. از سوی دیگر، به کارگیری یافته‌های این پژوهش در آموزش مشاوران و روان‌شناسان، و نیز در کارهای بالینی سودمند خواهد بود.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله کمال تشکر و امتنان خود را از دانشجویان گرامی، مسئولین و پرسنل زحمتکش دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج که در اجرای این تحقیق همکاری نمودند، ابراز می‌دارد.

References

1. Larson JH & Holman TB. Predictors of marital quality and stability. Family Relations 1994; 43: 228-237.
2. Taniguchi ST, Freeman PA, Taylor S, & Malcarne B. A study of married couples' perceptions of marital satisfaction in outdoor recreation. Journal of Experiential Education 2006; 28: 253-256.
3. Halford D. Couple therapy. Translated by Mostafa Tabrizi, Mozhdeh Kardani and Forough Jafari. Tehran: Fara ravan publication. 2005, p. 64.
4. Rosen-Grandon JR, Myers JE, & Hattie JA. The relationship between marital characteristics, marital interaction processes and marital satisfaction. Journal of Counseling & Development 2004; 82: 58-68.
5. Bagarozzi DA. Enhencing intimacy in marriage: A clinician's guide. New York: Taylor & Francis. 2001. p: 33-35.
6. Greeff AP. Characteristics of families that function well. Journal of Family Issues 2000; 21: 948-962.
7. Salehi Fadardi J. Martial satisfaction, report of collection and manner finding questionnaire of martial satisfaction on samples of university students of Ferdowsi university, Mashad. Seasonal Journal of Modern Psychiatry, 1999; 4: 84-108.
8. Ellis A. Rational-emotive couples therapy. New York: Bergamon press. P: 55.
9. Morris MI, Carter SA. Transition to marriage: A literature review. JFCSE 2000; 17: 1-21.
10. Fitness J. Emotional intelligence and intimate relationchip. In: Ciarrochi J, Forgas JP, Mayer JD, editors. Emotional intelligence in every day life. Philadelphia: Taylor & Francis. 2001. p: 98-112.
11. Litzinger, Samantha, and Krisina Gordon. Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. Journal of Sex and Marital Therapy 2005; 31: 409- 424.
12. Rahnama A. The Study of martial training and its effect on martial satisfaction of a group of couples under support of charity committee of Imam Khomeini in Tehran. Prepared for Daneshwar humanities articles 2002; 10: 73-80.
13. Kriegelewics O. Problem-solving strategies and marital satisfaction. Psychiatr Pol 2006; 40: 245-59.
14. Besharat MA, Tashk A, & Rezazade S.M.R. Explaining martial satisfaction and psychometric safety on account of confronting methods. Moaser Quarterly Periodical of Psychology 2006; 1: 48-56.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

15. Molazadh j. The relation between martial satisfaction and personality factors and contrastive methods in martyr' children. Thesis of PhD, Tarbiat Modares university, Tehran. 2002.
16. Blum JS & Mehrabian A. Personality and temperament correlates of marital satisfaction. Journal of Personality 1999; 67: 93-125.
17. Roizblatt A, Kaslow F, Rivera S, Fuchs T, Conejero C & Zacharias, A. Long lasting marriages in Chile. Contemporary Family Therapy 1999; 21: 113-129.
18. Vaijayanthimala K, Kumari K & Panda P. Socio- economic heteronomy and marital satisfaction. Journal of Human Ecology 2004; 15: 9-11.
19. Carr A. Family therapy: concepts, process and practice. Chi Chester: Wiley Cordova, J. V. Gee, C. B. & Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. Journal of Social and Clinical Psychology 2000; 24: 218-235.
20. Banijamali Sh, Nafisi Ch., Y & Yazdi S.M. Root finding of family break up in relation to social-psychological aspects of girls and boys before marriage. Journal of Training Science and Psychology of Shahid Chamran University, Ahwaz 2004. Third edition, 2004; 11: 143-170.
21. Finkenaure C & Hazman H. Disclosure secrecy in marriage: Do both and contribute to marital satisfaction? Journal of Social and Oersonal Ralationships 2000; 17: 55-72.
22. Mirahmadi zadh A., Nakhaei Amroudi N, Tabatabaei S., h. & Shafian R. Martial satisfaction and determining its effective factors, Shiraz. Journal of Speculation and Manner 2003; 8: 56-63.
23. Fatehi zadh M, & Ahmadi A. The study of the relation between marriage connection model and martial satisfaction of employed couples in Isfahan university. Quarterly Periodical of Family Investigation 2005; p: 110-120.
24. Sayadpour Z. Study of the effect of the familiarity degree before marriage on martial satisfaction. Journal of Psychology 2004; 1: 390-408.
25. Nasehi A, Raeis F, Jafari M, Rahmani M. The degree of martial compatibility on dormitory resident university students. Quarterly Periodical of Reflection and Behavior 2004; 10: 111-116.
26. Forste Renata, and Tim B. Heaton. The divorce generation: well-being: Family attitudes, and socioeconomic consequences of marital disruption. Journal of Divorce and Remarriage 2004; 41: 95-114.
27. Depaulo, Bella M. The scientific study of people who are single: an annotated bibliography. Academic advisory board of spectrum institute, research and policy division of the American association for single people (AASP), Glendale, CA, USA. 2004 Available from: (http://www.unmarriedamerica.org/Spectrum/ Bibliography/contentspage.htm). Access time: 1 May 2007.
28. Stuzer Alois, and Bruno S Frey. Does marriage make people happy or do happy people get Married? Journal of Socio- Economics 2006; 35: 326- 347.
29. Dixon, David N. Dysfunctional cognitions and marital satisfaction: A multidimensional analysis. Paper Presented at the 99th Annual Convention of the American Ps. 1991.
30. Crowe Michael J. Indications for family, marital, and psychosexual therapy. 51-77 In Handbook of behavioral family therapy. Edited by Ian R H, Falloon. New York, USA: Guilford Press. 1988. p: 51-77.
31. Jalili F. A study of effective factors on martial satisfaction of employed and housewife women M.A thesis of consultation, Alamh Tabatabaei university. 1996.
32. Carlson, J. Family therapy: efficient treatment guarantee. Translated by Shokuh Navabi Nezhad. Tehran: teachers and parents association publication. 2008. p. 135-137.
33. Shiota MN & Levenson RW. Birds of feather don't always fly farthest: similarity in big five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long- term marriages. Journal of Psychology and Aging. 2007; 22: 666-675.
34. Hafiz Sherbaf R. A comparison of personality features of unemployed married housewives and employed wives in Mashad and the relation of these factors with martial satisfaction, 2001. Quarterly Periodical of Tazeha and Consultation Studies 2001; 2: 73-89.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]

35. Halfor WK, Sanders MR & Behrence BC. Can skills training prevent relationship problems in at-risk couples? Fear-year effects of a behavioural relationship education problem. American Journal of Family Psychology 2001; 15: 750-768.
36. Zamani Monfared A. The study of level of marital necessities' and the ability to self express in groups of couples living in two small town dependent on one of the industrial organizations of Tehran. M.A thesis, Alamh tabatabii University, 1997.
37. Shafie Kandjani A. A correlation study of psychometric pathology of women and martial satisfaction. Investigation Journal of Shahid Beheshti Medical Science Researcher, 2007; 12: 483-490.
38. Salter M. Altered body image. 2 nd ed London, Beqlliere Publication, 1987; p: 49-65.
39. Rebar Soolz K. Infertility, evaluation and treatment: translated by Karim zadh. 1 st ed, Yazd: Chehr publications, 1996. p: 48.
40. Merari D & et al. Emotional reaetions and attitudes prior to invitro fertilization: An inter-spouse study. Psychology Health 2002; 17: pp 74-86.
41. Anderson KM. & et al. Distress and concerns in coupeles referred to a specialist infertility clinic. Journal of Psychosomatic Research 2003: 352-5.
42. Benyamini Y, & et al. Variability in the difficulties experienced by women undergoing infertility treatment. Fertility and Sterility 2005; 83: 47-59.
43. Bani Asadi Shahr Babak, H. Contrast and analyze of social-personal and individuality factors in incompatible and compatible couples in Kerman. M. A thesis, Tarbiat Modares university of Tehran. 1996.
44. Schutte NS, Malouff TM, Bobik C, Coston TD, Greeson C, Jedlicka C, & et al. Emotional intelligence and interpersonal relation. The Journal of Social Psychology 2001; 141: 523-536.

[Downloaded from sjku.muk.ac.ir on 2026-11-09]